

Zpráva ze Studentské antropologické konference v Plzni (11. listopadu 2022)

Petr Jiskra a Alice Tyrychtrová

Katedra antropologie

Fakulta filozofická

Západočeská univerzita v Plzni

DNĚ 11. 11. 2022 se na Katedře antropologie Západočeské univerzity v Plzni sešel hojný počet začínajících i již zkušených sociálních vědců a akademiků, aby prezentovali a diskutovali svá výzkumná témata v rámci tradiční studentské antropologické konference. Tematické rozpětí příspěvků bylo pestré, od tradičních etnologických témat až po problematiku, jíž se zabývá současná antropologie. Stejně pestrý byl letošní ročník konference i v zastoupení institucí, oborů i výzkumných přístupů. Celkem zaznělo 12 příspěvků, které byly rozděleny do 4 tematických bloků.

Úvodního slova se ujal vedoucí katedry Petr Lozoviuk, přičemž připomněl, že důležitou funkcí konference není pouze prezentace vlastních výzkumů, ale také vzájemné setkávání a propojení studentů napříč univerzitami. Následně přivítal všechny účastníky hlavní pořadatel Jan Kapusta a k zahájení prvního bloku pozval Jiřího Woitsche z Etnologického ústavu AV ČR.

První blok byl věnován oblastem tradiční etnologie a nesl název „Etnická identita a kulturní dědictví“. Z původně plánovaných čtyř příspěvků byly z důvodu absence jednoho z příspěvů předneseny pouze tři. Jako první prezentoval výzkum masopustních obyčejů ve své rodné Ostrožské Nové Vsi František Miklíček (Ústav evropské etnologie, FF, MUNI). Diskuze se stejně jako téma příspěvku týkala zejména proměny tradic masopustu a jejich pojetí. O navazující příspěvek se postaral kolega Petr Drastil (Ústav evropské etnologie, FF, MUNI) se svým výzkumným tématem zaměřujícím se na komparaci funkcí obnovených obyčejů královniček ve dvou moravských obcích. Otázkou soužití Čechů a Slováků v Praze pokračovala Kateřina Paterová (Katedra kulturních a náboženských studií, PdF,

UHK), která prezentovala svůj kvalitativní výzkum, v němž se věnovala analýze vztahu Slováků a české majority, tendenci utváření sociálních sítí a vlivů socio-ekonomického prostředí na jejich příchod do Prahy. Následovala debata o aktuálním tématu asymetrie vzájemných jazykových bariér.

Po krátké pauze na občerstvení se ujala moderace druhého panelu, jenž zahrnoval témata genderu, sociálního vyloučení a násilí, Gabriela Fatková z hostující katedry. Panel zahájil Ondřej Leba (Katedra antropologie, FF, ZČU) se svým živelným přednesem příspěvku „Paruka: Kulturní domény dragu“. Leba se zdařile pokusil uchopit téma performativnosti genderu skrze vizáž za využití metod pile-sortingu a proximity matrix. Při interpretaci symbolů vedoucích ke kategorizaci se přitom soustředil na klíčový symbol paruky. O aktuálnosti a potřebě výzkumů na toto téma svědčila mimo samotný příspěvek i následná živá diskuze. S problematikou patriarchy, sexualizovaného násilí a s nimi spojených stereotypů i efektivitě právního systému pokračoval Matěj Divíšek (Katedra sociální a kulturní antropologie, FF, UPCE), který ve své prezentaci vycházel z kvalitativního výzkumu provedeného v rámci bakalářské práce. Následujícím tématem aplikace Castelovy teorie sociální exkluze na prostředí bezdomovectví v Plzni navázaly kolegyně Kateřina Štancová a Nikol Kubátová (Katedra sociologie, FF, ZČU). Účastníky konference zaujala jak konkrétní zjištění, tak volba respondentů jako „zjevných“ bezdomovců.

Po obědové pauze zahájila panel témat životního prostředí a rozvojové pomoci Karolína Pauknerová (Centrum pro teoretická studia, UK a AV ČR). První prezentované téma představila studentka magisterského oboru Antropologie populací minulosti (Katedra antropologie, FF, ZČU) Yuaheniya Hryb, jež své badatelské zájmy uplatňuje nejen v oblasti antropologie, ale také v odvětví funerální archeologie. Zúčastněnému obecnstvu představila výsledky svého výzkumu, jehož cílem bylo detekovat chemické složení sedimentů zasažených uložením lidských ostatků a odhalit potenciální negativní vlivy a dlouhodobá rizika jednotlivých druhů pohřbů na okolní prostředí. V následné diskusi mimo jiné studentka seznámila přítomné s dalšími variantami ekologič-

tějších způsobů pohřbívání. Tématem životního prostředí se zabývá také studentka Helena Böhmová (Katedra kulturních a náboženských studií, PdF, UHK), která ke konferenci přispěla prezentací na téma „Cesta antropo-CZémem: Etnografie proměn české krajiny“. Böhmová pro svůj terénní výzkum zvolila oblast Krušných hor, jež se v důsledcích vlivu tamějšího těžkého průmyslu výrazně potýká s mnohými environmentálními a sociokulturními změnami. Skrze prezentované výsledky výzkumu představila danou oblast optikou místních obyvatel, jejichž život je těmito změnami značně ovlivněn. Na závěr třetího panelu vystoupila Layla Bartheldi (Institut sociologických studií, FSV, UK), jejíž příspěvek přiblížil současnou situaci na poli humanitární pomoci a rozvoje, které se ve své teoretické i praktické rovině neustále vyvíjí. Bartheldi kriticky nastavila zrcadlo rozvojové pomoci na příkladu pěstování avokáda v Libanonu a názvem svého příspěvku „Koho rozvíjí rozvojová pomoc?“ položila do prostoru velmi důvtipnou otázku k zamyšlení všem přítomným.

Závěrečný blok byl tematicky zaměřen na oblast médií, techniky a umění. Role průvodce se zhostil Nikola Balaš z Etnologického ústavu AV ČR. Prvního výstupu se ujal Karel Němeček (Katedra sociologie, FSS, MUNI), který za svůj cíl pojal představení myšlení filozofa Bernarda Stieglera skrze interpretaci některých jeho myšlenkových konceptů (např. farmakon, gramatizace ad.). Němeček publiku představil své chápání Stiegleryovy filozofie a přispěl kritickým komentářem směrem k recepci jeho teorií v anglofonní literatuře. Následující příspěvek k tématu médií a techniky zazněl od Víta Pokorného a Jana Švestky (Katedra filosofie a humanitních studií a Katedra politologie, FF, UJEP). Za využití etnografických metod se pokusili odpovědět na předem stanovené otázky vztahující se k praktickému užívání médií a komunikačních technologií. Právě etnografické metody a výzkumný design byl hlavním předmětem následné diskuze. Poslední výstup dne konference patřil Lauře Kolačkovské, která se ve své odborné činnosti zabývá tématem lidových tanců v současné společnosti. Ve svém příspěvku se zaměřila na fenomén *folklore show*. Kolačkovská skrze osobně sesbíraná vizuální data a výzkum úspěšně prezentova-

la proměny a způsoby využívání lidové kultury a její místo ve sféře turismu. Kromě výzkumu způsobů praxe a forem lidových tanců ve specializovaných restauracích se Kolačkovská rozhodla provést na dané téma řadu rozhovorů mezi majiteli zmíněných provozoven a také samotnými tanečnicíky.

Plzeňská studentská konference byla úspěšně zakončena přátelským večerním posezením všech zúčastněných v restauračním zařízení, kde již nastala neomezená příležitost vzájemně prodiskutovat prezentovaná témata a dojmy nastřádané z průběhu celého dne. Závěrem lze jen poděkovat za zdařilý den plný nových poznatků a přátelské atmosféry. Díky patří všem prezentujícím, moderátorům, organizátorům i posluchačům. Již nyní mnozí z nás vyhlízejí a doufají v další ročník studentské antropologické konference plně inspirativních příspěvků a setkání s kolegy a přáteli.